

BLI NÅGON SOM GÖR SKILLNAD

”Den tillfredsställelse du känner när du märker att du kan hjälpa en människa som är väldigt utsatt i vårt samhälle, när du märker skillnaden och att du ser att de får det bättre. Och att det är du som har hjälpt till. Det är det som driver mig.”

Citat från god man i Växjö

Genom att bli god man blir du en nyckelperson för någon som verkligen behöver ditt stöd. Du blir spindeln i nätet i personens liv, gör upp en budget och håller kontakterna med myndigheter, boende och andra instanser i samhället. En god man gör en stor insats i en människas liv då det ibland är sista utvägen till att få hjälp.

Att ha uppdrag som god man innebär att du skaffar dig ett kontaktnät inom organisationer du annars inte kommer i kontakt med. Du får även en överblick av hur olika instanser och hjälporganisationers arbete hänger ihop. Många av våra gode män talar om att uppdraget är stimulerande, lärorikt och givande.

Som god man bör man ha en nyfikenhet att ta reda på saker, vara organiserad och ha en bra samarbetsförmåga. Du ska vilja hjälpa en medmänniska men även kunna sätta gränser. En del i ett godmanskap är också att kunna sköta en privatekonomi.

VEM KAN BLI GOD MAN

En god man ska enligt föräldrabalkens bestämmelser vara en rättrådig, erfaren och i övrigt lämplig person. Förutom vad som anges i lagtexten bör en god man även ha ett intresse av andra människor och en vilja att hjälpa till. Kunskaper om hur det svenska samhället fungerar är en förutsättning för att kunna bevaka den hjälpbehövandes intressen. En hel del livserfarenhet behövs. I Växjö kommun görs en kontroll av alla som vill bli god man i polisens och kronofogdens register.

UPPDRAGET

Godmanskap och förvaltarskap kan anordnas för personer som på grund av sjukdom, psykisk störning, försvagat hälsotillstånd eller liknande förhållande behöver hjälp med ekonomi, rättshandlingar och/eller personlig omvårdnad. De som söker hjälp idag kommer från många olika målgrupper. Det kan vara unga som gamla med både psykiska och fysiska besvär som ligger till grund för behovet. En person som har god man kallas i fortsättningen huvudman.

Förvaltarskap är till skillnad från godmanskap en tvångsåtgärd som kan genomföras mot huvudmannens vilja. En förvaltare har ensam behörighet att företa rättshandlingar, inom ramen för förordnandet, utan huvudmannens samtycke.

Uppdraget är indelat i tre delar, bevaka rätt, förvalta egendom och sörja för person. Uppdraget ska inte vara mer omfattande än huvudmannens behov av hjälp och bestäms utifrån förhållandena i det enskilda fallet. Gode mannen har

tillsammans med huvudmannen, inom ramen för uppdraget, stor möjlighet att påverka innehållet i uppdraget. **Som god man måste man alltid läsa på och ta reda på information själv, vilka rättigheter och skyldigheter huvudmannen och gode mannen har.**

BEVAKA RÄTT

Att bevaka rätt kan beskrivas som att gode mannen ser till att huvudmannen får del av det huvudmannen har rätt till, t.ex. olika bidrag, arv etc. Det är därför viktigt att gode mannen har god kännedom om myndigheter och olika insatser som huvudmannen kan ha rätt till. Exempel på olika rättshandlingar framgår nedan.

- Ansöka om bostadsbidrag och anmäla årliga hyresändringar för att få rätt bostadsbidrag
- Ansöka om annat boende
- Ansökan om stöd och service enligt lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade (LSS).
- Bevaka rätt i dödsbo
- Företräda huvudmannen vid avyttring av bostad
- Ansökan om skuldsanering
- Bevaka rätt i ärende om avhysning hos hyresnämnden
- Överklaga beslut

FÖRVALTA EGENDOM

Förvalta egendom betyder att sköta huvudmannens ekonomi, ta hand om pension och bidrag, betala räkningar, lämna fickpengar och i vissa fall förvalta kapital, värdehandlingar, fastigheter m.m.

Du har en **redovisningsskyldighet** till överförmyndarnämnden av den ekonomiska förvaltningen. Denna skyldighet omfattar dels att lämna in en förteckning, upprättande av årsräkning och, när godmansuppdraget upphör, en sluträkning. I årsräkningen ska en sammanställning göras över årets inkomster och utgifter, samt vilka tillgångar och skulder som fanns i början och vid årets slut. Blanketter och anvisningar för årsredovisning och årsredogörelse skickas ut av överförmyndarnämnden omkring årsskiftet. Du är skyldig att inkomma med handlingarna före den 1 mars året efter redovisningsåret.

Som god man måste du föra löpande räkenskaper över huvudmannens inkomster och utgifter. Inkomst- och utgiftsscheman att använda finns att få hos överförmyndarnämnden. Pengar och papper som tillhör huvudmannen skall förvaras så att de inte sammanblandas med andra tillgångar, t ex är det inte tillåtet att låna ut pengar till huvudmannen eller att själv låna pengar av huvudmannen. Du ska som god man se till att spara räkenskaper och verifikationer.

SÖRJA FÖR PERSON

Sörja för person brukar också kallas personlig omvårdnad. Uppgiftens innehåll kan inte generellt bestämmas utan avgörs i det enskilda fallet. Det betyder att gode mannen ska se till att huvudmannen har kläder och ett boende som matchar ekonomi och behov och att allt som huvudmannen betalar för uppfyller det som varit utlovat. Men även att se till att huvudmannen får gå till tandläkaren, hårfrisören, åka på resa och delta i andra aktiviteter som huvudmannens ekonomi tillåter. Det är dock inte gode mannens uppgift att köra runt huvudmannen till möten

eller på ärenden eller att utföra praktiska sysslor åt huvudmannen, utan ska se till att dessa tjänster skaffas.

Gode mannen är en ställföreträdare som arbetar för huvudmannen och håller kontakt med anhöriga, boendepersonal, myndigheter, vårdinrättningar och så vidare. För att hålla sig uppdaterad med huvudmannens situation ska en god man besöka huvudmannen i sitt boende 1-2 gånger i månaden.

I gode mannens uppdrag ingår **inte** att hjälpa huvudmannen med omvårdnadsåtgärder, trädgårdssysslor, upphängning av gardiner, tvätt, handla mat, följa med på besök till sjuk- och tandvård, agera socialt stöd (besöka huvudmannen enbart i syfte att vara sällskap). Dessa saker kan man som god man inte få arvode för, även om hon/han frivilligt hjälper huvudmannen med dem.

ARVODESREGLER

Enligt föräldrabalkens bestämmelser har en god man rätt till ett skäligt arvode för uppdraget och ersättning för utgifter som varit påkallade för uppdragets fullgörande. Beslut om arvode och kostnadsersättning fattas av överförmyndarnämnden. Till sin hjälp vid bedömningen av arvodets storlek har handläggaren årsräkningen som ger en bild av förvaltningens omfattning och svårighetsgrad. Dessutom inlämnar du som god man en redogörelse där du redogör för årets olika insatser för bland annat personlig omvårdnad. Ett årsarvode för ett vanligt fullt uppdrag är ca 8 000 kr netto, men varierar från fall till fall.

Arvode utgår efter att årsräkningen granskats varje år. Om huvudmannens tillgångar överstiger 2 basbelopp eller om de beskattningsbara inkomsterna överstiger 2,65 basbelopp så betalar huvudmannen arvodet. I annat fall går kommunen in och betalar. Observera att vi inte tar hänsyn till vilka utgifter/skulder huvudmannen har avseende inkomsten. Om huvudmannen har inkomster som gör att han/hon betalar arvodet men skulder som gör att tillgångarna är knappa så är det upp till gode mannen att under året sätta undan pengar till sitt arvode.

SAMTYCKE

Godmanskabet bygger på frivillighet. En person kan alltså bara få en god man om han/hon själv vill ha en god man. Gode mannen är endast ett biträde åt huvudmannen, som har kvar sin rättshandlingsförmåga. Det betyder att gode mannen måste ha huvudmannens samtycke till alla rättshandlingar utom de som berör den dagliga hushållningen. Saknar huvudmannen förmåga att ge sitt samtycke kan gode mannen själv företa rättshandlingar inom ramen för uppdraget och för huvudmannens bästa.

Enligt gällande lagstiftning är en god man skyldig att inhämta överförmyndarnämndens samtycke vid t ex arvskifte, upptagande av lån eller bostadsförsäljning. Var alltid noga med att ta reda på när överförmyndarens samtycke krävs. Som god man får man heller inte avstå från arv eller testamente för huvudmans räkning.

UPPSÄGNING AV UPPDRAG

Det kan vara så att man som god man av olika skäl inte längre kan eller vill fortsätta sitt godmansuppdrag. Då skriver man till överförmyndarnämnden och begär entledigande, varvid en ny god man måste förordnas. **Beslut om ett entledigande kan dock inte fattas förrän den dag den nya gode mannen förordnas och uppdraget kvarstår fram till denna dag.**

ÖVERFÖRMYNDARNÄMNDEN

Varje kommun har en överförmyndare eller överförmyndarnämnd. I Växjö kommun finns en nämnd med fem ordinarie ledamöter. Nämnden sammanträder andra tisdagen i månaden med undantag för juli månad. Tjänstemännen på överförmyndarnämndens kansli har delegation att på nämndens vägnar fatta beslut i vissa frågor.

Överförmyndarnämndens huvuduppgift är att utöva tillsyn över förmyndare, gode män och förvaltare. Syftet med tillsynen är att förhindra att barn eller myndiga personer, som inte själva kan ta tillvara sin rätt, missgynnas ekonomiskt eller rättsligt. Kansliet finns tillgängliga på kontorstid för att svara på allmänna frågor som rör uppdragets omfattning.

Varje termin erbjuds även en grundkurs till nya gode män. I början av året finns möjlighet att gå på en föreläsning om att upprätta årsräkning samt workshops där man kan få hjälp med sin egen årsräkning.

Att vara god man handlar många gånger om att läsa på och ta reda på information själv. Om vilka skyldigheter och rättigheter

man själv samt huvudmannen har. Ett boktips är "Gode männens ABC: handbok för gode män och förvaltare" av Jan Wallgren.

Vi samarbetar även med godmansföreningen i Växjö med ett mentorsprogram så att nya gode män kan få hjälp av en mer erfaren god man i början av sitt uppdrag. Via föreningen kan en god man teckna en försäkring som ger ett skydd mot förmögenhetsskada, rättsskydd och olycksfall. Föreningen säljer ett dataprogram där en god man kan sköta sin redovisning under året.

BLI GOD MAN

Är du ordningsam, har ett sinne för siffror, bra på att bemöta människor samt att ha kontakt med myndigheter? Är du även någon som vill hjälpa medmänniskor, få ett brett kontaktnät i Växjö kommun och utvecklas själv som person? Då kan du bli god man. Skicka in en intresseanmälan till oss så kontakter vi dig för mer information. Bli någon som gör skillnad, bli god man.

**VÄLKOMMEN ATT KONTAKTA
ÖVERFÖRMYNDARNÄMNDEN!**

Besök

Vardagar under kontorstid. Boka gärna tid!

Telefon

Kontakta Växjö kommun och lämna ett
meddelande så återkommer vi till dig.

Överförmyndarnämndens kansli:

Besök Västra Esplanaden 18 • Post Box 1222, 351 12

VÄXJÖ

Fax 0470 - 413 85 Tel 0470 – 41 000

e-postadress overformyndarnamnden@vaxjo.se

www.vaxjo.se/godman